

Materiál na rokovanie
Mestského zastupiteľstva v Žiline

K bodu programu

**URČENIE VOLEBNÝCH OBVODOV A POČTU POSLANCOV V NICH
PRE VOĽBY DO ORGÁNOV SAMOSPRÁVY OBCÍ V ROKU 2026**

Materiál obsahuje:

1. Návrh na uznesenie
2. Dôvodová správa
3. Materiál

Materiál nebol prerokovaný v komisiách:

Predkladá:

Mgr. Peter Fiabáne
primátor mesta

Zodpovedný za vypracovanie:

PhDr. Katarína Tomášová
vedúca odboru vnútornej organizácie a správy MsÚ

Žilina, 23. jún 2026

NÁVRH NA UZNESENIE

Uznesenie č. ___/2026

Mestské zastupiteľstvo v Žiline

I. určuje

1. 8 volebných obvodov a 31 poslancov Mestského zastupiteľstva v Žiline pre voľby do orgánov samosprávy obcí v roku 2026 nasledovne:

- Volebný obvod č. 1 – Hliny I - IV, Staré mesto
5 poslancov
- Volebný obvod č. 2 – Bôrik, Hliny V - VIII, Malá Praha
4 poslanci
- Volebný obvod č. 3 – Solinky
5 poslancov
- Volebný obvod č. 4 – Vlčince
7 poslancov
- Volebný obvod č. 5 – Hájik
3 poslanci
- Volebný obvod č. 6 – Bytčica, Rosinky, Trnové
2 poslanci
- Volebný obvod č. 7 – Bánová, Závodie, Žilinská Lehota
2 poslanci
- Volebný obvod č. 8 – Brodno, Budatín, Mojšová Lúčka, Považský Chlmec, Strážov, Vranie, Zádubnie, Zástranie
3 poslanci

DÔVODOVÁ SPRÁVA

V nadväznosti na § 166 ods. 3 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov mestské zastupiteľstvo určí a zverejní v lehote uvedenej v rozhodnutí o vyhlásení volieb do orgánov samosprávy obcí volebné obvody a počet poslancov v nich. Predseda Národnej rady Slovenskej republiky ku dňu zverejnenia tohto materiálu zatiaľ nevyhlásil voľby do orgánov samosprávy obcí v roku 2026, ale oznámený bol dátum konania volieb na deň **24. 10. 2026**. S ohľadom na skutočnosť, že v zmysle harmonogramu zasadnutí Mestského zastupiteľstva v Žiline po júnovom zasadnutí je najbližšie riadne zasadnutie až 22.09.2026, predkladáme tento materiál už teraz, aby boli vytvorené podmienky na prípravu volieb a predkladanie kandidátnych listín.

V zmysle stanoviska Ministerstva vnútra SR vo veci kreovania volebných obvodov a počtov poslancov v súvislosti s požiadavkou verejného ochrancu práv na dodržanie podmienky základného práva obyvateľov mesta Žilina, ako aj kandidátov do mestského zastupiteľstva v nich riešením presun časti voličov s trvalým pobytom „mesto Žilina“ z volebného obvodu č. 1 do volebného obvodu č. 3. Týmto presunom rozdiely medzi jednotlivými volebnými obvodmi nepresiahnu 15% odchýlky.

Predloženým návrhom sa v porovnaní so súčasným stavom nemení počet volebných obvodov ani počet poslancov. Taktiež nedochádza k zmene v členení na mestské časti.

Fiškálny dopad stanovenia počtu poslancov – 31 je zhodný so súčasným stavom, preto je zohľadnený v rozpočte mesta Žilina na rok 2026.

MATERIÁL

Zásady tvorby volebných obvodov

§ 166 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov:

(1) Pre voľby poslancov obecných zastupiteľstiev sa v každej obci utvoria viacmandátové volebné obvody, v ktorých sa volia poslanci obecného zastupiteľstva pomerne k počtu obyvateľov obce, najviac však 12 poslancov obecného zastupiteľstva v jednom volebnom obvode; v mestách, ktoré sa členia na mestské časti, možno utvoriť aj jednomandátové volebné obvody, ak na počet obyvateľov mestskej časti pripadá iba jeden poslanec obecného zastupiteľstva.

(2) V obci, v ktorej sa má zvoliť 12 alebo menej poslancov obecného zastupiteľstva, sa môže utvoriť jeden volebný obvod.

(3) Volebné obvody a počet poslancov obecného zastupiteľstva v nich určí a zverejní obecné zastupiteľstvo v lehote uvedenej v rozhodnutí o vyhlásení volieb na úradnej tabuli obce a na jej webovom sídle, ak ho má zriadené.

(4) Pre voľby starostu obce tvorí každá obec jeden jednomandátový volebný obvod.

Súčasnú územie volebných obvodov (Uznesenie Mestského zastupiteľstva v Žiline 187/2022 zo dňa 20.06.2022) a zároveň **navrhované územie volebných obvodov:**

- Volebný obvod č. 1 – Hliny I - IV, Staré mesto
- Volebný obvod č. 2 – Bôrik, Hliny V - VIII, Malá Praha
- Volebný obvod č. 3 – Solinky
- Volebný obvod č. 4 – Vlčince
- Volebný obvod č. 5 – Hájik
- Volebný obvod č. 6 – Bytčica, Rosinky, Trnové
- Volebný obvod č. 7 – Bánová, Závodie, Žilinská Lehota
- Volebný obvod č. 8 – Brodno, Budatín, Mojšová Lúčka, Považský Chlmec, Strážov, Vranie, Zádubnie, Zástranie

Podľa § 11 ods. 3 písm. i) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov je možné v obci od 50 001 do 100 000 obyvateľov určiť počet poslancov na celé volebné obdobie v počte 19 až 31 poslancov.

Prehľad počtu obyvateľov pripadajúcich na jedného poslanca v jednotlivých volebných obvodoch

Obvod	Mestská časť	Počet obyvateľov	Počet poslancov	Počet obyvateľov na 1 mandát
Volebný obvod č. 1	Hliny I – IV, Staré mesto	14 600	5	2 920
Volebný obvod č. 2	Bôrik, Hliny V – VIII, Malá Praha	10 445	4	2 611
Volebný obvod č. 3	Solinky	11 432	5	2 286
Volebný obvod č. 4	Vlčince	17 158	7	2 451
Volebný obvod č. 5	Hájik	7 328	3	2 443
Volebný obvod č. 6	Bytčica, Rosinky, Trnové	5 475	2	2 738
Volebný obvod č. 7	Bánová, Závodie, Žilinská Lehota	5 063	2	2 532
Volebný obvod č. 8	Brodno, Budatín, Mojšová Lúčka, Považský Chlmec, Strážov, Vranie, Zádubnie, Zástranie	7 895	3	2 632
Celkom		79 396	31	

Priemerný počet obyvateľov pripadajúci na jedného poslanca (pri počte 31 poslancov) je v súčasnosti 2 561.

Dňa 13. 5. 2025 bolo mestu Žilina doručené Oznámenie o výsledkoch prieskumu a výzva na prijatie opatrení č. eReg/2025/10867/OKRU/0000. Verejný ochranca práv preskúmal uznesenia mestského zastupiteľstva v Žiline č. 172/2018 zo dňa 2. 7. 2018 a č. 187/2022 zo dňa 30. 6. 2022, ktoré boli prijaté v súvislosti s voľbami do mestského zastupiteľstva, konaných dňa 10. 11. 2018 a dňa 29. 10. 2022. Verejný ochranca práv konštatoval, že Uznesením č. 187/2022 boli porušené základné práva obyvateľov mesta Žilina, ako aj kandidátov do zastupiteľstva na rovnosť aktívneho a pasívneho volebného práva podľa čl. 30 ods. 1, 3 a 4 v spojení s čl. 69 ods. 2 a s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 25 písm. a) a b) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach. Výsledky prieskumu boli prerokované Mestským zastupiteľstvom v Žiline dňa 24. 06. 2025 (Uznesenie č. 171/2025). Na základe konštatovaných skutočností verejný ochranca práv mestskému zastupiteľstvu navrhuje, aby v nasledujúcich voľbách rešpektovalo ústavné normy a ústavný princíp, pričom je potrebné určovať volebné obvody tak, aby na každého poslanca, bez ohľadu na volebný obvod, v ktorom kandiduje, pripadal približne rovnaký počet obyvateľov. Verejný ochranca ďalej uviedol, že vzhľadom ku skutočnosti, že volebný zákon ani judikatúra súdov doposiaľ neurčili maximálnu prípustnú odchýlku medzi priemerným počtom obyvateľov pripadajúcich na jedného poslanca medzi

volebnými obvodmi, je potrebné vychádzať z Kódexu dobrej praxe vo volebných veciach, ktorý bol vypracovaný Európskou komisiou pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátskou komisiou), ktorá je poradným orgánom Rady Európy. **Podľa uvedeného kódexu by odchýlka nemala byť väčšia ako 10 % a nikdy by nemala presiahnuť 15 %.**

Vzájomné percentuálne rozdiely medzi volebnými obvodmi (VO) v roku 2026¹

VO	1	2	3	4	5	6	7	8
1	-	12,05	24,74	18,31	18,64	7,12	15,17	11,26
2	12,05	-	12,69	6,26	6,59	4,93	3,12	0,79
3	24,74	12,69	-	6,43	6,10	17,62	9,57	13,48
4	18,31	6,26	6,43	-	0,33	11,19	3,14	7,05
5	18,64	6,59	6,10	0,33	-	11,52	3,47	7,38
6	7,12	4,93	17,62	11,19	11,52	-	8,05	4,14
7	15,17	3,12	9,57	3,14	3,47	8,05	-	3,91
8	11,26	0,79	13,48	7,05	7,38	4,14	3,91	-

V súlade s navrhnutými opatreniami verejného ochrancu práv mesto Žilina upraví volebné obvody tak, aby na každého poslanca, bez ohľadu na volebný obvod, v ktorom kandiduje, pripadal približne rovnaký počet obyvateľov. Presunutím 1 200 obyvateľov s trvalým pobytom „iba Žilina“ z volebného obvodu č. 1 do volebného obvodu č. 3 dôjde k úprave pomeru počtu obyvateľov na jeden poslanecký mandát.

Počet obyvateľov na jedného poslanca a odchýlky určenia priemerného počtu obyvateľov na jedného poslanca vo volebných obvodoch v roku 2026 po presune 1 200 obyvateľov s trvalým pobytom „iba Žilina“. Priemerný počet obyvateľov pripadajúci na jedného poslanca (pri počte 31 poslancov) je 2 561.

Obvod	Mestská časť	Počet obyvateľov	Počet poslancov	Počet obyvateľov na 1 mandát
Volebný obvod č. 1	Hliny I – IV, Staré mesto	13 400	5	2 680
Volebný obvod č. 2	Bôrik, Hliny V – VIII, Malá Praha	10 445	4	2 611
Volebný obvod č. 3	Solinky	12 632	5	2 526
Volebný obvod č. 4	Vlčince	17 158	7	2 451
Volebný obvod č. 5	Hájik	7 328	3	2 443
Volebný obvod č. 6	Bytčica, Rosinky, Trnové	5 475	2	2 738

¹ *Vzájomný percentuálny rozdiel medzi volebnými obvodmi je vypočítaný ako absolútna hodnota rozdielu percentuálnych odchýlok priemerného počtu obyvateľov na jedného poslanca od celomestského priemeru.*

Volebný obvod č. 7	Bánová, Závodie, Žilinská Lehota	5063	2	2 532
Volebný obvod č. 8	Brodno, Budatín, Mojšová Lúčka, Považský Chlmec, Strážov, Vranie, Zádubnie, Zástranie	7895	3	2 632
Celkom		79 396	31	2 561

Vzájomné rozdiely medzi obvodmi (rozdiely medzi odchýlkami) v zmysle tohto návrhu

VO	1	2	3	4	5	6	7	8
1	-	2,68	6,00	8,94	9,27	2,25	5,80	1,89
2	2,68	-	3,32	6,26	6,59	4,93	3,12	0,79
3	6,00	3,32	-	2,94	3,27	8,25	0,20	4,11
4	8,94	6,26	2,94	-	0,33	11,19	3,14	7,05
5	9,27	6,59	3,27	0,33	-	11,52	3,47	7,38
6	2,25	4,93	8,25	11,19	11,52	-	8,05	4,14
7	5,80	3,12	0,20	3,14	3,47	8,05	-	3,91
8	1,89	0,79	4,11	7,05	7,38	4,14	3,91	-

Takto navrhovaná úprava znižuje maximálnu vzájomnú odchýlku, čím sa vyrovnáva pomer medzi najviac a najmenej zastúpenými obvodmi. **Ani v jednom prípade nedochádza k prekročeniu odporúčanej hranice odchýlky medzi obvodmi 15 % a iba v štyroch prípadoch je mierne prekročená hranica 10 %.**

Navrhované riešenie predstavuje efektívny a primeraný spôsob odstránenia zistených disproporcií medzi volebnými obvodmi pri súčasnom zachovaní existujúcej štruktúry volebných obvodov a počtu poslaneckých mandátov. Jeho významnou výhodou je, že sa nedotýka obyvateľov s trvalým pobytom na konkrétnej adrese, ale výlučne skupiny obyvateľov evidovaných s trvalým pobytom „iba Žilina“. Vzhľadom na charakter tejto skupiny možno zároveň konštatovať, že sa spravidla reálne nezdržiava vo volebnom obvode č. 1, a preto navrhovaná úprava nepredstavuje výraznejšie obmedzenie ich volebného práva ani ich väzby na územie daného obvodu. Zároveň ide o skupinu obyvateľov, pri ktorej je dlhodobo evidovaná nižšia volebná účasť, čím sa minimalizujú praktické dopady navrhovanej zmeny na priebeh volieb.

Ďalšou výhodou navrhovaného riešenia je zachovanie doterajších volebných zvyklostí obyvateľov všetkých mestských častí. Obyvatelia s trvalým pobytom na konkrétnych adresách budú aj naďalej voliť v rovnakých volebných obvodoch, na aké sú zvyknutí, bez potreby meniť zaužívané volebné okrsky, organizačné zabezpečenie volieb alebo geografické vymedzenie volebných obvodov. Navrhovaná úprava zároveň nevyvoláva potrebu rozsiahlych organizačných opatrení ani významných zásahov do informačných systémov mesta a súvisiacich evidencií.

Riešenie zároveň naplňa požiadavku verejného ochrancu práv na vyrovnanie zastúpenia obyvateľov v jednotlivých volebných obvodoch a dosahuje výrazné zníženie rozdielov medzi obvodmi pri zachovaní stability existujúceho volebného usporiadania.

Navrhovaná úprava rešpektuje princíp minimalizácie zásahov, t. j. dosahuje sledovaný cieľ ochrany rovnosti volebného práva najmiernejším možným spôsobom bez zásahu do existujúceho územného členenia mesta a zároveň zachováva právnu stabilitu a kontinuitu volebného systému mesta. Nedochádza k zmene počtu volebných obvodov, ich územného vymedzenia ani k zásahom do existujúceho modelu zastúpenia jednotlivých mestských častí. Zachovanie dlhodobo ustálenej štruktúry volebných obvodov prispieva k právnej istote obyvateľov, kandidátov aj orgánov zabezpečujúcich priebeh volieb, keďže nevzniká potreba prispôbovať sa novému územnému usporiadaniu alebo meniť zaužívané postupy. Riešenie tak zabezpečuje požadované vyrovnanie zastúpenia voličov pri súčasnom rešpektovaní princípu kontinuity a predvídateľnosti volebného procesu.